

Tradicionàrius, dotze anys de feina

El Centre Artesà Tradicionàrius ha aconseguit, en la seva trajectòria, atreure molta gent cap a la música tradicional i popular que es fa al nostre país i a fora. El seu director, Jordi Fàbregas, en fa balanç i avança els seus projectes.

Cada començament d'any el barri de Gràcia de Barcelona es converteix en el centre d'atenció sobre el qual gravita l'actualitat de la música folk de tots els Països Catalans. De gener a març, el Centre Artesà Tradicionàrius acull la celebració del Cicle de Música Tradicional i Popular Tradicionàrius, que enguany ha estat la dotzena, amb un seguit de propostes que han posat en contacte el folk amb músiques diverses i que l'han fet créixer notablement. Un dels responsables que tot funcioni com cal és Jordi Fàbregas, director del CAT i músic de diversos grups de folk.

—S'ha acabat el Tradicionàrius 99. Des del CAT, com ho veieu?

—Amb el d'enguany ja són dotze anys de festival.

La proposta que hem fet aquesta vegada de fer fusions entre grups folk i músiques diverses ha servit perquè es tornés a parlar del festival amb unes perspectives noves. No és que la línia a seguir sigui la de fer aquestes fusions, però sí que ens ha servit per obrir-nos a un sector del públic que no coneixia el festival. Per part dels grups, crec que hi ha hagut treballs interessants. En general, hi ha hagut una inflexió, però cap amunt.

—I més públic?

—En general s'ha mantingut, però és que la capacitat del centre no dóna més. I passa que ara fem més activitats durant la setmana. El primer any era un concert cada quinze dies, després va ser un cada setmana, i enguany hem fet activitats el dilluns, el dijous, el divendres, el diumenge, de matí i de tarda, i fins i tot algun

dissabte. També hi hem guanyat una mica perquè els espectacles que hem fet difícilment es tornaran a veure fora el Tradicionàrius. Tot i així, sembla que potser sí que en podem tornar a veure algun.

—Per exemple?

—Sé que Radiokuartet i la Carme Cuesta volen continuar fent coses plegats, les Violines i els Gossos potser també...

—Entre el públic d'aquesta edició, hi heu vist cares noves?

—Hi ha gent amb qui ens coneixem des del primer any, la meitat més o menys. Els altres varien, segons el grup que toqui. En alguns concerts sí que hi ha hagut una aflluència més gran: al de les Violines i els Gossos, el dia de la Festa de Mallorca amb el Joan Bibiloni i el dia de la clausura que hi havia els Whisky'ns i el Joan Reig (Els Pets).

—Són aquests duets els que han portat més públic, oi?

—El dia dels Gossos potser va ser el de més expectació. La festa final sempre té èxit, encara que aquella nit feia una mica de fresca per estar-se a la plaça. El del Pont d'Arcalís i Marina Rossell també va anar molt bé...

—Ara, la majoria de duets han fet dos tipus de repertori, el de l'un grup i el de l'altre.

—Es un primer intent. Nosaltres volíem donar més importància al grup folk, i els convidats només hi havien de treure el nas. A partir d'aquí cada grup hi ha treballat com ha volgut. Per mi l'exponent més clar de tots ha estat en Manel Camp amb la Band Gog, que va arranjat un parell de temes expressament.

Això és un esforç molt gran que agraeixo al Manel Camp; senyal que s'hi entenia bé i li venia de gust. En la majoria dels altres casos ha estat una aportació puntual dels convidats. Al Pont d'Arcalís, la Marina Rossell va posar la seva veu femenina en un grup en què només hi ha veus masculines. O els Gossos, que entren amb totes les quatre veus en un grup instrumental.

—Carles Sabater també havia de participar-hi, em penso...

—Sí. Crec que hauria estat un altre punt fort del festival. D'haver parlat amb l'Eduard Iniesta (del grup De Soca-rel), sé que el Carles i ell havien treballat junts molts dies fent cançons noves expressament per al concert. Hi ha poemes nous, escrits pel Carles Sabater, que malauradament restaran inèdits.

—Una altra nova proposta d'enguany ha estat la discoteca folk amb el D. J. Mussol. Com va anar?

—La política del Tradicionàrius sempre ha estat d'a-

ARXIU

nar cobrint una sèrie d'espais on no arribava la música tradicional; volem normalitzar l'oferta d'aquesta mena de música. En aquest sentit estem molt contents amb l'experiència de la discoteca folk. Fins ara ningú no s'havia ficat en aquest terreny —i encara hi ha pendent un pub folk—. Una vegada dit això, hem d'admetre que ha costat. El diumenge a la tarda potser és una hora intempestiva. Per a anar a una discoteca normal sembla que no, però la gent del folk no

hi som gaire acostumats, a aquest horari.

—Que ha fallat el públic, potser...?

—Va haver-hi dies amb poca gent i dies que estava bé. Per mi, el més interessant va ser el treball del D. J. Mussol. Hi va haver dies que va fer una selecció molt

sorprenent de música, perfectament assumible per qualsevol persona que volgués passar la tarda fent una copa i escoltant música.

—En principi cada sessió havia de dedicar-se a una regió europea, encara que es deixava una porta oberta a la improvisació...

—Sí, però el fet és que cada sessió va anar variant segons la resposta de la gent.

—No va prestar-se massa atenció als sons celtas, que són els més comercials?

—No. La nostra intenció i la del D. J. Mussol era d'oferir varietat. A la discoteca folk, s'hi va sentir música de tota l'àrea mediterrània, bàsicament. És clar que també s'hi va sentir música celta i irlandesa, perquè és una producció que no podem defugir, ens en bombardegen cada dia. Hem sentit molta música

mediterrània interessant i perfectament vàlida.

—Cada any hi havia un dia dedicat a la mainada, el planter del Tradicionàrius. Però enguany la cosa s'ha potenciat moltíssim.

—Nosaltres ja hi treballem abans del Tradicionàrius, amb escoles de música de Barcelona. Tenim contacte amb una organització que treballa a la zona de Tarn-Albí, al Llenguadoc. La tardor passada ja hi vam començar a treballar. La nostra intenció és que els mestres de les escoles de Barcelona i de Catalunya en general, a començament de curs tinguin material preparat i puguin treballar-hi pensant que el Tradicionàrius pot ser un bon lloc per a mostrar la feina feta, i per fer una festa final. El planter no és solament un espectacle musical; cada dia hi ha hagut aspectes diferents: de cuina o de treballs manuals, per exemple. La veritat és que ha estat un dels èxits del Tradicionàrius d'enguany. Intentarem de començar a fer aquestes activitats des de l'octubre.

Cartell del Cicle Tradicionàrius 1999. A la pàgina anterior, Jordi Fàbregas, director del Centre Artesà Tradicionàrius.

"Al Tradicionàrius d'enguany hi ha hagut una inflexió, però cap amunt."

"Hi ha poemes nous, escrits per en Carles Sabater, que malauradament restaran inèdits."

Homenatge a Peret Blanc

Cada any, el Tradicionàrius presenta un disc que recull una part de la feina feta pels grups participants. Fins ara aquest disc servia als grups que ja tenien un disc al mercat per posar-hi un tema del seu disc més recent i així fer-lo conèixer a més gent. Als qui encara no tenien material enregistrat, els facilitaven la possibilitat d'enregistrar una peça, que també els servia de targeta de presentació a l'hora de buscar actuacions i companyia per fer-se editar el primer disc. La cançó inclosa al disc era habitualment un dels temes representatius del grup.

Però enguany la cosa ha funcionat diferent. S'ha aprofitat el disc tradicional que cada any resumeix el Tradicionàrius per retre un homenatge a una de les persones que va enllaçar la música de tradició oral amb les noves generacions. I gràcies a ell, s'han conservat moltes de les cançons tradicionals de l'Alta Garrotxa. Era en Peret Blanc.

El disc (aquesta vegada en format de triple compacte) recull una peça del repertori d'en Peret Blanc enre-

gistrada especialment per a l'ocasió i interpretada per cada un dels grups que han participat en el XII Tradicionàrius, que en total sumaven trenta-quatre. El tercer compacte és totalment dedicat als enregistraments conservats d'en Peret Blanc. El podem sentir tocant el violí i el podem veure gràcies a l'aplicació multimèdia que inclou el disc en una pista de CD-Rom. Aquesta aplicació també ofereix partitures del repertori del

violinista (en alguns casos en versió MIDI i tot), articles sobre la seva persona, la seva història explicada per ell mateix i un petit vídeo. Tot això fa que el disc Tradicionàrius 99 sigui un petit joell d'hemeroteca que pot interessar tant els afeccionats a la música tradicional i popular com als estudiosos.

Pere Riera i Mas, en Peret Blanc, va néixer el 1917 a Beget (Garrotxa) i des de ben petit ja va aprendre a tocar el seu instrument preferit: el violí. Ell mateix explica que, la primera actuació en públic, la va fer als nou anys, i que s'hi va guanyar deu rals (dues pessetes i mitja). En Peret Blanc havia fet una colla d'oficis: de barber, de pagès i de tragner, sense deixar mai la música, la seva gran devoció. Tot i que mai no va aprendre solfa i que tocava d'orella, el seu repertori era format per més de 130 peces tradicionals. Va ser un recopilador de cançons tradicionals. En Peret Blanc va morir el dia 6 de juny de 1993 a Campdevànol (Ripollès), pocs dies després de la seva darrera actuació. **J. V.**

ARXIU

—*I l'intercanvi amb Tarn-Albí, com va anar?*

—Ja fa anys que col·laborem amb l'escola de música de Vallmoll, prop de Tarragona, i aquesta vegada hem pogut oferir-los un intercanvi amb els occitans. Els de Tarn van venir i van ser acollits pels nois de Vallmoll, i aquest mes de maig ha estat a l'inrevés, els d'aquí han pujat a Tarn a un aplec que s'hi fa.

—*Penseu repetir-ho?*

—Sí. És un incentiu per a les criatures, que veuen que aquesta música interessa molta gent, de tot arreu i de totes les edats.

—*El fet que sigui amb Occitània és casualitat? Us agrada o us deixa indiferents?*

—Indiferents, no. Hi tenim molta proximitat i una relació de veïnatge, que s'ha de mantenir i potenciar. De totes maneres, si a través del Maurizio Martinotti [un dels músics que ha participat enguany en el Tradicionàrius] sorgís la possibilitat de fer un intercanvi amb el Piemont, també ens faria molt contents. O amb el País Valencià, o amb Castella... Estem oberts a tot.

—*Aquesta vegada el disc s'ha fet en homenatge al Peret Blanc. N'esteu contents?*

—Sí, molt. Hem de dir que l'esforç de fer aquest disc ha estat molt gran. Als grups, els vam demanar que

agafessin una peça del repertori d'en Peret Blanc i que l'arrangessin a la seva manera, a vegades amb molt poc temps. Crec que, en veient el disc, la gent no es fa idea de la molta feina que hi ha al darrere; hi falta una mica d'explicació.

—*Aquest homenatge és aïllat o podria ser el primer d'una sèrie de reconeixements?*

—A nosaltres, ens agradaria de poder fer homenatges a músics de tradició oral durant uns quants anys. Volem fer discos temàtics durant un parell d'anys o tres, com a mínim. Per sort hi ha prou músics per a tirar endavant un projecte així.

—*Mirem el futur. Com seran els Tradicionàrius vinentes?*

—El Tradicionàrius demana molt d'esforç a la gent, de manera que encara no ens l'hem plantejat, el de l'any vinent. Ara encara valorem el d'enguany. El següent, el solem començar a preparar cap al mes de juliol, i sobretot a partir del setembre. Ara ens hem ficat de ple en un cicle sobre Occitània, i després en vindrà un altre de música celta. A més, continuem els cursos i el taller habituals i planegem nous cicles: Astúries, Cantàbria, Euskal Herria...

Joaquim Vilarnau